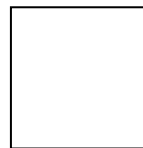
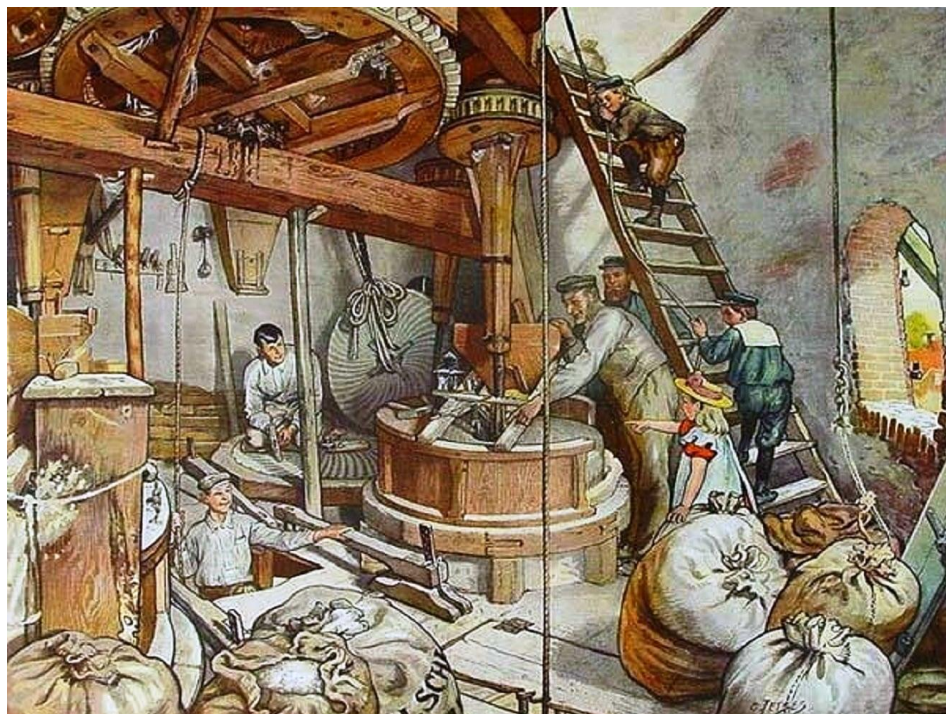

Retouradres: Nassastraat 65,
9675 EN Winschoten

Muldersnijs 2026-2

Adressticker

COLOFON

Muldersnijs is het blad voor leden en donateurs van de vereniging Molenwerkgroep Oost-Groningen. KvK no. 40037981.

Het blad verschijnt 4x per jaar en wordt mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders.

De Vereniging heeft ten doel: het organiseren van cursussen ter opleiding van vakbekwame molenaars voor de molens in Oost-Groningen en een daaruit voortvloeiend streven naar de instandhouding van die molens.

Bestuur:

Voorzitter: Paul Casteleijn
paul.casteleijn@kpnplanet.nl

Secretaris: Sebastian Boer, Thorbeckelaan 46, 9665 CE Oude Pekela
secretaris@molenwerkgroepoostgroningen.nl

Penningmeester: Chris Stuu, Elzenhage 29, 9501 ZE Stadskanaal

Leden: Jaap Rieks

Bankrekening: **NL55 INGB 0003 0251 39**

t.n.v. Molenwerkgroep Oost-Groningen

De contributie bedraagt € 15,00 per jaar of deel van een jaar.

Graag deze contributie voor 1 april overmaken.

Website: www.molenwerkgroepoostgroningen.nl

Instructeurs:

Molen Edens te Winschoten, Nico Holman 06-30327190

Molen Dijkstra te Winschoten, Nico Holman 06-30327190

Molen Weddermarke in Wedde, Hemmo Poppen 06-53372934

Molen de Vier Winden in Pieterburen, Derk Jan Tinga 0595-441389

Molen De Ster in Winsum, Johan van Dijk, 06-41577179

Molen Hunzingo in Onderdendam, Jan van Rijswijk, 0614023917

Redactie: Hemmo Poppen

redactie@molenwerkgroepoostgroningen.nl

Het blad wordt afgedrukt toegezonden of op verzoek als PDF per mail toegestuurd.

Aangezien het drukken en versturen van het blad een kostenpost is voor de Molenwerkgroep geven we de voorkeur aan het digitaal versturen. Mocht u daartoe over willen gaan laat het ons dan even weten.

Voorpagina: Oude schoolpaat Cornelis Jetses. De Molen

Ik moet beginnen met het droevige overlijden van ons gewaardeerde lid, bestuurslid, instructeur en molenaar Jan Kugel op 24 maart jongstleden. In een aparte bijdrage in deze Muldersnijs wijd ik nog enkele woorden aan Jan.

Begin maart is de belangrijke Ledenvergadering van de Molenwerkgroep gehouden. Alle inspanningen rondom de voldoende steun en aanwezigheid van onze leden om de statuten te kunnen aanpassen bleken succesvol. De noodzakelijke twee-derde meerderheid van onze leden was aanwezig en de statuten werden unaniem goedgekeurd. Inmiddels zijn ook alle administratieve handelingen bij de notaris gereed. Als Vereniging/werkgroep kunnen we er allemaal blij mee zijn, we voldoen aan de wettelijke regelgeving en kunnen vooruit. Het Bestuur heeft er altijd in geloofd dat we dit met alle leden gezamenlijk voor elkaar konden krijgen en het Bestuur dankt iedereen voor zijn en haar actieve medewerking.

Het molenleven gaat verder, na het koude voorjaar zijn de meesten van ons alweer volop aan het draaien. Met het 'schrijven' van dit stukje hebben we de Nationale Molendagen net achter de rug. Op de Korenbloem te Vriescheloo kenden we een goede belangstelling van bezoekers. Er stond een stevige, wel wat vlagerige wind en met 2 lange halve zeilen liep de molen regelmatig een goede 60 enden.

In de gesprekken met de bezoekers merkte ik op dat velen voor het eerst op een molen kwamen. De Nationale Molendagen en het breed bekendmaken ervan draagt duidelijk bij aan het krijgen van bezoekers op onze molens. Het aandeel 'toerist' uit andere delen van Nederland bleek ook hoog. Het is bij de meeste bezoekers slecht bekend dat, ook buiten de speciale molendagen, een draaiende molen (bijna) altijd kan worden bezocht. De molenaars zullen dit zeker waarderen. En 'by the way', een bezoeker kan soms door ons worden 'verleid' tot het molenaarschap.

Ik maak nog even reclame voor de recente uitgave van de 'Zelfzwichter' – het Groninger Molenblad, verzorgd door Erfgoed in Groningen. De laatste jaren kende het blad een tweetal gedrukte uitgaven in het voorjaar en het najaar en een digitale uitgave tijdens de zomer. Dit jaar is besloten dit te wijzigen. De net uitgekomen gedrukte speciale editie in A4 formaat, met de oplage van 5000 exemplaren, is bedoeld voor de bredere promotie van de (Groninger) molens en al haar wetenswaardigheden bij het grote publiek. Dit blad kan worden uitgedeeld op al onze molens en zal ook worden verspreid naar de musea, bibliotheken en diverse openbare instellingen. Daarnaast blijven een tweetal vertrouwde gedrukte (kleinere) Zelfzwichters bestaan voor de molengemeenschap, zij komen uit in september en december.

Een molen en zeker een draaiende molen is een prachtige monumentale, maar ook gevaarlijke 'machine'. Bij de meesten van ons is bekend dat enkele weken geleden een ongeluk is gebeurd bij een molen, een kind is ernstig gewond geraakt door een draaiende wiek. Ik wil al onze draaiende leden aanbevelen nog eens de websites van de Hollandsche Molen en het Gilde te lezen ten aanzien van de veiligheid op de molen. Overweeg nog eens goed de veiligheid op jullie eigen molens en besef dat dit niet alleen belangrijk is voor de bezoekers, maar ook voor de molenaars, jullie zelf dus.

Met het overlijden van Jan Kugel gaan wij onze instructeur en coördinator van de molenopleiding en de MIO's missen. Hemmo Poppen heeft aangegeven de coördinatie op zich te willen nemen. De aankomende periode zal samen met het Bestuur worden onderzocht hoe het geheel met de juiste kwaliteit vervolg kan worden gegeven.

De organisatie van onze excursie had dit voorjaar 'de wind niet mee'. Alhoewel wat later op gang, hadden de organisatoren Jacqueline en David een goed programma klaarliggen om tot uitvoer te brengen. Helaas zegden een tweetal molens op een laat tijdstip af mee te willen doen. Ook de inschrijving liep wat minder vlot. Er is naar mijn mening jammer genoeg maar wel terecht besloten de excursie in april niet door te laten gaan en deze door te schuiven naar de zaterdag 26 september. Goed om deze datum al vast te houden en in de agenda te

zetten. Verdere informatie zal nog worden verstrekt.

Nog een datum om te noteren, in dezelfde week van de excursie, op de donderdagmiddag 24 september, organiseren onze Werkgroep, samen met Erfgoed in Groningen en de afdeling Gilde Groningen, de jaarlijkse bijeenkomst Groninger Wind. Groninger Wind is op dit moment het enige platform in de provincie Groningen waarbij alle 'molenbetrokkenen', waaronder eigenaren, molenaars, molengidsen, erfgoed stichtingen, molenmakers, adviseurs, in één 'samenkomen' de gelegenheid krijgt met elkaar in gesprek te gaan. Het thema wordt 'De Mens en Molen'. De locatie is gepland in de Hortus Botanicus te Haren. Van harte aanbevolen om deze gratis bijeenkomst bij te wonen. Iedereen een mooie zomer en vakantie gewenst.

Paul Casteleijn

Scan om naar de
webshop te gaan
www.molmulderpot.com

Mulder Pot - Kropswolde Molenwinkel en Webshop

Broodmeel | Cakemeel | Bakmixen | Bakbenodigdheden

Gebroeders
Eckhardt B.V.

- Mengvoeders
- Voeradditieven
- Mineralen
- Bodem- en mestverbeters
- Meststoffen
- Huisdiervoeders
- Dierverzorging

Wollinghuizerweg 5 – 9551 TG Jipsinghuizen
Tel. 0599 326219 – Fax. 0599 326459
Email: gebroederseckhardt@hetnet.nl -
www.eckhardt-mengvoeders.nl

Na een kort ziekbed overleed Jan Kugel op 24 maart jongstleden. Midden januari vertelde Jan in een bestuursvergadering dat hij zich al enkele maanden minder lekker voelde en een dokter wilde bezoeken. Al kort daarna hoorde wij van hem dat bij hem een ernstige ziekte was geconstateerd.

Jan bezocht nog kort onze ledenvergadering op 10 maart en zette als eerste zijn handtekening op de lijst van goedkeuring voor de nieuwe statuten van de werkgroep. Dit bleek later zijn laatste bezoek aan zijn geliefde molen Edens. Jan overlijdt op 24 maart op 78-jarige leeftijd. Op 30 maart bezochten vele molenliefhebbers de crematieplechtigheid te Winschoten.

Jan was een geboren molenaarszoon. Zijn vader draaide de molen in Wagenborgen en het gezin woonde naast de molen. Van jongs af aan heeft hij 'de molen' zich eigen kunnen maken.

De latere opleiding en opgedane kennis en ervaringen van zijn langjarige onderwijzer- en directeurschap op de basisschool vervolmaakte zijn kwaliteiten zijn kennis van de molen en het molenaarschap te kunnen overdragen in een brede omgeving.

Jan werd lid van de Molenwerkgroep Oost-Groningen in 2004 en verkreeg zijn getuigschrift in 2007. In 2006 kwam hij al in het bestuur van de werkgroep en met 6 herbenoemingen is Jan met totaal 20 jaar bestuurslidmaatschap het langstzittende bestuurslid in het 51-jarige bestaan van de werkgroep. Zijn langjarige kennis van de vele onderwerpen binnen het bestuur kwamen veelvuldig te pas.

Zijn grote passie was het als instructeur nieuwe molenaars te kunnen opleiden. Vele Molenaars In Opleiding (MIO's) hebben 'het vak' bij hem op molen Edens te Winschoten geleerd. Boven op de molen werd de praktijk er ingeslepen en in 'het leslokaal' beneden konden in de periode oktober tot april de theorielessen worden gevolgd.

Binnen de werkgroep coördineerde en testte Jan alle MIO's in de Oost-Groninger regio op hun kennis en voortgang en begeleidde hen naar het provinciale proefexamen en het landelijke examen van de Hollandsche Molen.

Jan was een icoon in de Groninger molenwereld. Met zijn enorme kennis, tomeloze inzet en passie voor het molenaarsambacht is hij voor generaties molenaars in Oost-Groningen een onuitwisbare inspiratiebron geweest. Voor velen van ons was hij niet alleen een deskundige, maar ook een mentor en een drijvende kracht achter het molenaarsambacht.

Dit was zichtbaar in het 'oude gebruik van een molen in de rouwstand te zetten' bij het overlijden van een dierbaar persoon. In de gehele provincie Groningen bewezen 32 molens de eer aan Jan Kugel.

Zijn afwezigheid zal een groot gemis zijn op de molens en binnen onze Molenwerkgroep. Wij zijn hem zeer dankbaar voor alles wat hij voor het erfgoed en voor ons heeft betekend.

Onze gedachten en medeleven gaan uit naar zijn familie en naasten in deze moeilijke tijd.

Namens het Bestuur,
Sebastian Boer en Paul Casteleijn

De lasnaden-keuring

Het verhaal begon bij een geplande controle van de lasnaden. Het was begin mei 2024. De schrik zit er dan toch even in als blijkt dat één van de roeden niet meer aan de huidige eisen voldoet. Dan weet je direct hoe laat het is: stilzetten en plannen maken. Veiligheid gaat uiteraard voor alles, maar leuk is anders.

Dik twee jaar geduld

Als molenaars hebben we soms een lange adem nodig, en dat bleek ook nu weer. Het heeft dik twee jaar geduurd met praten, regelen en wachten. De samenwerking met de gemeente Westerwolde is altijd constructief geweest. Het is dan ook mooi dat er nu eindelijk wat gebeurt bij de molen. De oude roeden zijn eraf en de nieuwe roedes zijn inmiddels in productie.

Het vertrouwde Oudhollands met fokken

Er komt exact hetzelfde systeem voor terug. Molema maakt op dit moment de nieuwe roeden en die worden weer traditioneel Oudhollands opgehekt, mét de vertrouwde fokken. De huidige fokken zijn in dusdanig goede staat dat ze hergebruikt kunnen worden.

Blik op de zomervakantie

Het kriebelt enorm om weer te kunnen draaien en malen. Als de planning van Molema soepel verloopt, gaan we rond de zomervakantie de nieuwe roeden steken. Daarna zullen we gezamenlijk het gaande werk rustig bij langs lopen om te zien wat 2 jaar stilstand heeft gedaan. Mijn doel is om deze zomer weer volop te draaien. Kom tegen die tijd gerust eens langs in Bellingwolde om het resultaat te bekijken; de koffie staat altijd klaar!

Op zaterdag 26 september vindt de jaarlijkse excursie plaats.

Eigenlijk zou dit in het voorjaar zijn maar kon dit door omstandigheden (onder andere meerdere afzeggingen) helaas uiteindelijk niet door gaan.

Vertrek is om 08.00 uur bij Molen Berg aan de Grintweg 61 in Winschoten.

We zijn voornemens om dit jaar naar Duitsland te gaan. De excursie gaat voornamelijk richting Landkreis Friesland en de stad Wilhelmshaven. Zoals het nu staat gaan we in ieder geval een drietal molens in de omgeving daar bezoeken. Hierbij proberen we een keuze te maken uit: Ruttel, Varel, Wilhelmshaven, Sengwarden of Accum.

Bij onze keuze proberen we rekening te houden met eventuele voorzieningen bij de molen

(WC, mogelijkheid voor koffie- thee). Het is vervolgens de bedoeling op de terugweg de stellingmolen (koren- en pelmolen uit 1812 met zelfzwiching en windroos) te bezoeken waar in het naastgelegen "Mühlenhof" het avondeten geserveerd wordt.

De kosten is nog niet helemaal duidelijk, maar zullen tussen 55 en 75 euro liggen. Bij de kosten zijn koffie- en thee onderweg inbegrepen en het avondeten. Drinkjes bij het avondeten zijn hier voor eigen rekening. We verwachten rond 19.00 uur terug te zijn in Winschoten. Opgave voor deelname aan de excursie graag zo spoedig mogelijk via: excursie@molenwerkgroepoostgroningen.nl. Hou voor het definitieve programma en de kosten de website van de molenwerkgroep even in de gaten.

Beikes Schilderswacht bv

Vastgoed onderhoud & beheer

T. 0597-43 21 80

www.beikesschilderswacht.nl

www.beikesschilderswacht.nl

Op 8 mei vond de feestelijke ingebruikname van molen Edens en molen Dijkstra plaats bij molen Dijkstra in Winschoten.

De gemeente Oldambt (eigenaar van de molens) had besloten om deze eerste fase van het herstel van de molens hiermee af te sluiten met de uitnodiging voor de meest betrokkenen bij de hele operatie.

Alhoewel molen Edens als een tijdje weer draait was de locatie om dit feestje te houden bij molen Dijkstra beter.

Molen Edens draaide na het vervangen van het wiekenkruis en de windpeluw al weer op zaterdag 13 september 2025 en molen Dijkstra mocht op 9 mei, nationale molendag, weer aan de slag. En ik kan u zeggen daar waren de molenaars wat blij mee.

Oorspronkelijk zou molen Dijkstra een nieuw wiekenkruis krijgen en 2 nieuwe voeghouten. Maar in de werkplaats van molenmakersbedrijf Molema bleek dat er nog een aantal andere onderdelen aan vervanging toe waren. Dat kwam deels door het bij nader inzien onlogische en te klein uitgevoerde onderdelen (stormbalk), maar ook door slijtage niet meer passende burgemeester en wethouders.

Ook is besloten om de roosterhouten en de spantring te vervangen. Nu de molen in de werkplaats staat is dit beter daar te vervangen dan over een aantal jaren boven in de lucht.

Resultaat is dat molen Dijkstra nu voor jaren uit de zorgen is. Al blijven er altijd wel weer gebreken opduiken

die in de loop der tijd hersteld moeten worden.

Ook de roeden hebben een speciale behandeling gehad met een 2-componentencoating waarmee een schilderbeurt zeker voor een jaar of 25 niet nodig is. Het hekwerk is uitgevoerd in billinga en wordt niet behandeld. Ook dat is dus geen schilderbeurt nodig. Hetzelfde geldt voor de fokken aan de roeden. Deze zijn herplaatst, omdat ze nog in goede staat waren en gemaakt van Red Cedar wat ook niet geschilderd hoeft te worden.

Al met al zijn de 2 molens, die nu zijn opgeleverd, weer in dusdanige staat, dat er voorlopig geen grote onderhoudskosten gemaakt hoeven te worden.

De gemeente Oldambt heeft voor de molens een budget van € 300.000 beschikbaar gesteld. Gezien de onvoorziene extra kosten die gemaakt zijn bij zowel molen Edens (windpeluw) als molen Dijkstra (stormbalk en burgemeester en wethouders) is er weinig budget meer voor Udema's molen in Ganzedijk en molen Berg in Winschoten.

Er is wel extra budget aangevraagd en luisterend naar de wethouder van de gemeente vind hij de molens belangrijk en zal zich sterk maken om ook de overgebleven molens te herstellen.

Er zijn overigens al wel voorbereidende werkzaamheden gestart voor het herstel van Udema's molen.

Foto Oldambtnu.nl

VEILIGHEID OP DE MOLEN

Nieuwe richtlijnen voor molenaars

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars, Gild Fryske Mounders, het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde en De Hollandsche Molen hebben gezamenlijk twee belangrijke richtlijnen opgesteld. Ook binnen de molens van Molenwerkgroep Oost-Groningen besteden we hier nadrukkelijk aandacht aan.

De molenaar heeft met het werk op de molen regelmatig te maken met hoogtes. In de opleiding wordt hier de aandacht op gevestigd. Elke molenaar heeft tijdens zijn/haar opleiding op een molen ervaring opgedaan met het gebruik van valbeveiliging bij werken op hoogte. De beste maatregel om risico's bij het werken te beperken, is het voorkomen dat mensen zich op hoogte moeten begeven.

Indien het nodig is dat de molenaar op hoogte werkzaamheden moet verrichten, gelden volgende richtlijnen.

1. Richtlijn Werken op Hoogte

[https://molenwerkgroepoostgroningen.nl/gallery/Richtlijn Werken op hoogte molenaars_Voorleggen zeilen.pdf](https://molenwerkgroepoostgroningen.nl/gallery/Richtlijn_Werken_op_hoogte_molenaars_Voorleggen_zeilen.pdf)

Bovenstaande link verwijst naar een uitgebreide omschrijving op de website van de molenwerkgroep.

Algemeen houdt dit in:

1. Voorleggen van een zeil (niet aangelijnd)

In het geval van het voorleggen van zeilen is de molenbranche van mening dat het gebruik van de valbeveiliging de veiligheid niet tot nauwelijks ten goede

komt en in sommige gevallen het risico vergroot. Daarenboven past het ook niet binnen de praktische handelingen bij uitvoeren van het ambacht. Bij het voorleggen van een zeil geldt als branchenorm om geen valbeveiliging te gebruiken. De molenbranche legt de nadruk op het voorkomen van risico's en het stellen van voorwaarden/nemen van maatregelen onder welke omstandigheden het klimmen in de wiek wordt gedoogd

2. Werken op hoogte (aangelijnd)

Het aanslaan van hekwiggen, het vastzetten van wervels, het wisselen van zeilen of het doen van timmer- en schilderwerkzaamheden zijn voorbeelden van werkzaamheden op een windmolen die veelvuldig door de molenaar worden gedaan. Daar waar 'molenaar' staat, worden ook molenaars in opleiding, molenmakers of andere personen bedoeld die genoemde werkzaamheden uitvoeren. Daar waar 'molen' staat, worden zowel wind- als watergedreven molens bedoeld.

2. Richtlijn Alleen op de Molen

[https://molenwerkgroepoostgroningen.nl/gallery/Richtlijn Alleen op de molen.pdf](https://molenwerkgroepoostgroningen.nl/gallery/Richtlijn%20Alleen%20op%20de%20molen.pdf)

Bovenstaande link verwijst naar een uitgebreide omschrijving op de website van de molenwerkgroep. Hoewel we het liefst samen op de molen zijn, komt het voor dat een molenaar alleen aanwezig is. Deze richtlijn is opgesteld om de risico's van 'alleenwerken' te beheersen.

Koning

MOLENZEILEN

- *Nieuwe zeilen*
- *Reparaties*
- *Touwwerk*

Jelle Koning
Tel. +31 6 15107316
info@koning-molenzeylen.nl

www.koning-molenzeylen.nl

Tijdens de aanleg van een nieuwe industriewaterleiding ten noorden van de Holeyweg, nabij Amsweer in de provincie Groningen, zijn op het tracé twee complete sets maalstenen uit de ijzertijd gevonden (ca. 500 v.Chr. tot 50 n.Chr.). De ontdekking werd gedaan tijdens archeologisch onderzoek in het project Duurzame Watervoorziening Delfzijl (DWD), een uitbreiding van de waterinfrastructuur door North Water, een joint venture van Evides Industriewater en Waterbedrijf Groningen. Het gaat om een uitzonderlijke vondst: complete maalstenen uit deze periode zijn nog

nooit eerder in Noord-Nederland aangetroffen.

Museumwaardige vondst

De vondst werd gedaan in een gebied met een hoge archeologische verwachting. Hier is voorafgaand aan de werkzaamheden bewust ruimte gemaakt voor archeologisch onderzoek. Daarmee onderstreept North Water het belang van zorgvuldig omgaan met historisch en cultureel erfgoed.

De vondst bestaat uit twee volledige sets maalstenen, die op slechts tien centimeter afstand van elkaar zijn aangetroffen. Volgens archeologen

van Antea Group, die het onderzoek uitvoerden, is dit zeer uitzonderlijk.

“We hadden al fragmenten gevonden, maar complete maalstenen zijn uiterst schaars,” aldus een archeoloog van Antea Group

“Toen bleek dat het om intacte sets ging, wisten we meteen dat dit bijzonder was. Dat er vervolgens zelfs een tweede set vlak naast lag, maakt deze vondst uniek voor Noord-Nederland.”

Het leven in de ijzertijd

De maalstenen dateren van ongeveer tweeduizend jaar geleden. Ze zijn gemaakt van vesiculaire basalt, een steensoort die onder andere voorkomt in het Eifelgebied. Dit wijst op handel en uitwisseling over grotere afstanden, zelfs in de ijzertijd.

De stenen maakten deel uit van zogenoemde roterende handmolens, die werden gebruikt om graan te malen. Het bovenste deel draaide met behulp van een houten greep over het onderste deel. Via een

opening in het midden werd het graan toegevoegd.

“Deze stenen geven een direct beeld van het dagelijks leven in de ijzertijd,” zegt Antea Group. “Het waren kostbare gebruiks-voorwerpen. Juist daarom is het opvallend dat ze hier compleet zijn achtergelaten.”

Tussen de twee sets zijn ook aardewerken potjes gevonden. Dit materiaal is goed te dateren. De archeologen onderzoeken of mogelijk sprake is van een zogenoemd *verlatingsoffer*: een ritueel waarbij bewoners bij het verlaten van een nederzetting waardevolle voorwerpen achterlieten.

Van archeologische vondst naar publiek erfgoed

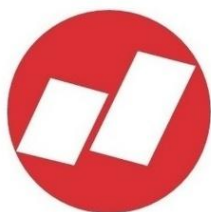
De maalstenen worden momenteel zorgvuldig geconserveerd en verder onderzocht. De resultaten van dit onderzoek worden op een later moment gedeeld met erfgoedinstellingen. Daarnaast wordt bekeken of de vondst toegankelijk kan worden gemaakt voor het publiek.

SCHOOLKINDEREN OP MOLEN EDENS

Op 20 april mochten we op molen Edens in Winschoten 70 schoolkinderen in 3 groepen van de basisschool Futura uit Scheemda ontvangen voor een rondleiding, een verhaal en werken met de aanwezige gereedschappen voor het malen van meel.

Het waren de jongste kinderen op school al veel geleerd hadden over molens. Een aantal weken eerder hadden we al de leskist naar school gebracht en de leerkrachten waren voorbereid.

De molen was een hele ervaring voor de nieuwsgierige kinderen.

DEIMAN
tours

NIEMAN
MOLENBOUW
ONDERHOUD • RESTAURATIE

Bezoekadres

Wierumerschouwsterweg 17
9774 TE Adorp

Postadres

De Overtoom 80
9613 CL Meerstad
niemanmolenbouw@gmail.com
+31(0)620414397

SICCO – 51 JAAR ORGELMAKER – DENKT NOG LANG NIET AAN STOPPEN

Deel van een artikel en foto's van de website 'mijn Hogeland'

Sicco Steendam deed in 2025 het Examen voor molenaar en haalde dat op de molen in De Wijk. Hij dacht zelf dat hij de langst lerende mio was, maar gelukkig was dat niet zo.

Molenaar en orgelmaker, hoe combineer je die twee bezigheden met elkaar.

Volgens Sicco: "Qua bouw komen veel dingen overeen. Zoals de gepende verbindingen. Eigenlijk ben ik meer van de techniek op orde houden dan het draaien zelf. Joep zei al bij m'n toelating je bent meer molenbouwer dan molenaar en daar heeft die wel gelijk aan."

Sicco Steendam ging als kind al recht op zijn doel af. Orgelmaker, dát zou hij worden. En zo geschiedde. Op 1 mei 2025 oefent hij het ambacht een halve eeuw uit.

Sicco begon in 1986 voor zichzelf aan de Westerdijkstraat in Roodeschool. Inmiddels is de ambachtsman 69, maar stoppen komt niet in hem op. Als het aan hem ligt, blijft de enige orgelmakerij in de gemeente Het Hogeland nog jaren bestaan.

'De orgelmakerij voelt als mijn huis. Het werk is leuk, anders was ik vroeger wel wat anders gaan doen. Een bedrijfsopvolger is er niet. 'Onder collega-orgelmakers zie ik niemand met een opvolger, die verkopen hun bedrijf aan een collega. Kinderen zien hun pa altijd klooiën voor weinig centen. Die

denken: het is goed met je, dat gaan wij mooi niet doen.'

Aan spullen ontbreekt het niet bij Sicco. Verzamelen zit hem in het bloed. 'Ik ben niet van het weggooien.

'De helft van de kastinhoud heb ik als kind verdiend bij orgelbouwer Vierdag in Enschede, waar ik geboren en opgegroeid ben. Elke woensdagmiddag veegde ik zijn werkplaats aan. Als beloning gaf hij mij elke keer een onderdeelje van een orgel. Vierdag was ook mijn eerste echte werkgever. Op 1 mei 1975 ging ik bij hem aan de slag.'

Van zijn overgrootmoeder kreeg hij een ansichtkaart met het orgel in de kerk van Zwartsluis waar zij in 1872 gedoopt was. Zij wist waar zijn interesse lag. 'Als 7-jarige was ik al vastbesloten om orgelmaker te worden. Prima, vond mijn vader die organist was. Er was één probleem. Mijn moeder vond de lts helemaal niks en de mulo alles. Orgelmaker Vierdag wees mij erop dat de lts toch

echt dé opleiding was voor dit ambacht.'

'Je zou het niet zeggen, maar vroeger was ik het verlegenste jongetje van de klas. Dit ging echter een kant op die ik niet wilde. Ik fietste

naar de lts om de directeur te spreken. Ik zei: ik wil dolgraag naar jouw school en beloof de beste leerling te worden. Mijn moeder vindt de lts echter een minderwaardige opleiding.'

'Nou, dat moest je niet zeggen tegen die beste man. Ik zie hem nog weggrijden in zijn Renault 4'tje. Twee uur later was hij terug en zei: ik heb met je te doen met zo'n moeder, maar het is geregeld hoor.'

'Mijn moeder was 's avonds flink chagrijnig. Haar lippen vormden zo'n streepje. Zwiggend kwakte ze mijn eten op mijn bord.'

Het huisorgel direct bij binnenkomst van de orgelmakerij koestert hij. 'Het is een Vierdag-orgel, de kleinste uitvoering van de pijporgels. Ik zag het begin jaren 70 staan op een orgeltentoonstelling in Ede, die ik met mijn vader bezocht. Niemand was erin geïnteresseerd.

'Het orgeltje – Vierdag heeft er maar één exemplaar van gemaakt – zag ik op Marktplaats staan. Dit was mijn kans.'

In de opslagruimte staan tal van orgels die nog wachten op restauratie. 'Het zijn vooral gekregen spullen, van kerken of particulieren. Als mensen kleiner gaan wonen, gaan de orgels naar de kringloop of de kachel in. Of ze benaderen mij.'

Zijn werk bestaat tegenwoordig uit restaureren, stemmen en onderhoud. 'Naar nieuwe orgels is geen vraag meer. In 2018 heb ik mijn laatste nieuwe kerkorgel afgeleverd, in Noorwegen. Dat was met 12 meter direct mijn hoogste orgel ooit.'

De ontkerkelijking in binnen- en buitenland heeft Sicco aan den lijve ondervonden. 'Ooit werkte ik hier met een man of tien, tegenwoordig heb ik nog één medewerker. Kerken sluiten of hebben geen poen. Dan kun je nog zulke mooie dingen maken.'

Naar schatting staan er in Noorwegen, Polen en Nederland zeventig Steendam-orgels.

'Verreweg de meeste door mij opgeknapte orgels komen ook in Polen of Noorwegen terecht. Daar waarderen ze je werk nog.

In zijn werkplaats pronkt een 5,5 meter hoog kerkorgel in aanbouw. 'De opdrachtgever zag van de koop af, terwijl wij er al drie jaar aan hadden gewerkt. Het is voor een groot deel gemaakt van gebruikte materialen, daar ben ik een groot voorstander van. Als het klaar is,

verkoop ik het. Dan komt er eindelijk weer wat ruimte vrij.'

Verderop in het pand is de pijpenmakerij. 'Met één pijp kan ik rustig een uur bezig zijn tot die doet wat ik wil. Het gekke is dat ik met hout beduidend minder geduld heb.'

'Ik ben perfectionistisch, maar niet in ziekelijke zin. Ik ga niet zo lang frunniken aan de pijpen dat je het

idee hebt naar een elektronisch orgel te luisteren. Zó perfect, daar is niets aan.'

'Je kunt mij vergelijken met een koordigent: die laat alle verschillende stemmen klinken als één sound. Zó moet je een orgel maken. Zó deden die oude jongens dat ook. Tegenwoordig doet bijna niemand dat meer.'

WATERSCHAP DOET MOLENS OVER AAN STICHTING

Het waterschap Hunze en Aa's en de Molenstichting Midden- en Oost Groningen (MSMOG) zijn met elkaar in overleg over de overname van een 3-tal poldermolens van het waterschap naar de molenstichting. Onlangs heeft een vertegenwoordiging van beide organisaties een bezoek gebracht aan de molens om te kijken wat de situatie van de molens is en om kennis te maken met de huidige molenaars.

Het gaat om de molen "Weddermarke" in Wedde, "De Witte Molen" in Glimmen en "De Biks" in Onnen.

Abel Middel en Hemmo Poppen van de "Weddermarke" hebben een goed gesprek gehad en wensen, ideeën en informatie zijn over en weer gedeeld.

Tevens zijn de huidige molenaars van de drie molens uitgenodigd voor een bijeenkomst van de MSMOG om ook nader kennis te maken met de andere molenaars van de stichting. Wanneer de overname precies zijn beslag zal krijgen is niet duidelijk, maar reacties waren positief.

Met de overname zal de molenstichting eigenaar zijn van 13 grote molens en 2 kleine molens.

Weddermarke

De Witte Molen

De Biks

(foto's Molendatabase.nl)

Molenmakersbedrijf **Molema**

V.O.F.

Provincialeweg 4a, 9677 TW Heiligerlee. +0031(0)597 - 591660
info@molemavof.nl www.molemavof.nl

Molenbouw

Restauratie

Onderhoud

Verbouw

Metaal

Houtbouw

